

“Meer levensjaren en meer levenskwaliteit met een nieuwe nier”

Patiënten met ‘terminale nierinsufficiëntie’ moeten geregeld hun bloed laten zuiveren. Dat kan in een dialysecentrum of thuis. Maar de beste oplossing blijft in veel gevallen een niertransplantatie. Nefroloog dr. Rogier Caluwé geeft meer uitleg.

Nieren zuiveren het bloed. Als de nieren het laten afweten, moet het bloed op een andere manier gezuiverd worden. Dat kan met hemodialyse, waarbij patiënten drie keer per week vier uur aan een dialysetoestel liggen dat afvalstoffen en overtollig vocht uit het lichaam verwijdert. Een alternatief is de ‘peritoneale dialyse’ of buikspoeling. Deze techniek laat toe om het lichaam thuis te zuiveren, bijvoorbeeld ‘s nachts tijdens de slaap. Toch blijft de beste oplossing met voorsprong een niertransplantatie. Een transplantatie geeft patiënten een hogere levensverwachting én meer kwaliteit van leven.

“Iedereen met nierfalen komt in principe in aanmerking voor een niertransplantatie”, zegt dr. Rogier Caluwé. “Voorwaarde is wel dat je voldoende fit bent en buiten het nierfalen een goede gezondheid hebt. Een transplantatie kan met een nier van een levende of een overleden donor. De levende donor kan, mits een grondige medische screening vooraf en zorgvuldige opvolging nadien, perfect met één gezonde nier verder leven. De bloedgroep en het weefseltype van donor en acceptor moeten wel matchen om het risico op afstoting te beperken. Toch blijft nierdonatie van een levende donor in ons land vrij beperkt. In Nederland gebeurt het vaker.”

“Een andere optie is de transplantatie met een nier van een overleden donor. Er zijn echter veel meer kandidaten dan beschikbare donoren. Om de kans op het vinden van een geschikte donor te vergroten, werkt een aantal Europese landen samen in Eurotransplant. Binnen deze Eurotransplant zone gaat

een donornier naar de meest geschikte patiënt. Door het tekort aan donoren bedraagt de gemiddelde wachttijd op een transplantatie twee tot drie jaar. Wie zeer veel geluk heeft, kan al na één maand een donornier krijgen, iemand anders moet misschien vier jaar wachten. Om het tekort aan donoren wat op te vangen, hanteert België het opting-out systeem, waarbij iedere overleden Belg als potentiële donor wordt beschouwd, tenzij er tijdens het leven hiertegen formeel protest werd aangetekend.”

Verlossend telefoontje

“We informeren elke patiënt met nierfalen over de verschillende opties. Patiënten met een nieuwe nier hebben globaal bekeken een hogere levensverwachting dan wie dialyse blijft krijgen. Ook de levenskwaliteit is vaak hoger. Om die redenen verdient een transplantatie de voorkeur bij die patiënten die ervoor in aanmerking komen. Tegelijk blijft een niertransplantatie een ingrijpende operatie en zijn de immuun-onderdrukkende medicijnen die men nadien moet nemen niet zonder bijwerkingen. Er is altijd een zeker risico,” zegt Dr. Caluwé.

“Kiest een patiënt voor transplantatie, dan komt hij op de wachtlijst van Eurotransplant. Vanaf dat moment weet de patiënt dat hij elk moment een verlossend telefoontje kan krijgen, waarna hij meteen naar het ziekenhuis moet. Wanneer patiënten horen dat ze een nier krijgen, is dat een heel emotioneel moment.”

“De transplantatie zelf vindt in een universitair ziekenhuis plaats. De voorbereiding en de opvolging vinden in het OLV Ziekenhuis plaats, door de vertrouwde nierarts. Aan de transplantatie gaat een uitgebreide medische screening vooraf. Na de operatie komt een patiënt in de eerste fase twee tot drie keer per week op consultatie. Dat is vooral om

“Patiënten met nierfalen helpen is een intensief traject, het geeft dan ook een grote voldoening als je mensen een stuk levenskwaliteit kan teruggeven.”

dr. Rogier Caluwé

NELLIE DE HERT (71)

“Dit voelt als een nieuw leven”

mogelijke afstotingsverschijnselen te monitoren. Dankzij nieuwe, krachtige medicatie is de kans op afstoting gelukkig veel kleiner dan vroeger. Na die eerste fase volstaat een doktersbezoek om de twee tot drie maanden. Dat lijkt veel, maar in vergelijking met de dialysebehandeling drie keer per week voor vier uur, is dat bijzonder weinig.”

Begeleiding van A tot Z

“Jaarlijks krijgen vijf tot tien patiënten van het OLV Ziekenhuis een nieuwe nier. In België gaat het om een 450 patiënten per jaar. Het is met andere woorden een vrij frequente ingreep. Nierfalen komt dan ook vaak voor. De belangrijkste oorzaken zijn diabetes (suikerziekte) en hoge bloeddruk.”

“De dienst Nefrologie van het OLV Ziekenhuis heeft alles in huis om nierpatiënten te helpen en te begeleiden. Zodra we merken dat de nierfunctie achteruit dreigt te gaan, starten we met preventieve medicatie en levensstijladvies. Is er toch sprake van nierfalen, dan hebben we een goed uitgerust dialysecentrum. Patiënten kunnen ook voor buikspoeling thuis en binnenkort ook voor hemodialyse thuis kiezen. Wie in aanmerking komt voor een transplantatie, begeleiden we van A tot Z en krijgt uiteraard een goede opvolging.”

“Patiënten met nierfalen helpen is een intensief traject,” zegt dr. Caluwé. “Het geeft dan ook een grote voldoening als je mensen een stuk levenskwaliteit kan teruggeven. Let wel, een nieuwe nier gaat niet eeuwig mee. Sommige patiënten krijgen zelfs twee of drie keer een transplantatie. Je leeftijd speelt daarbij niet zo’n grote rol. Als je voor de rest maar fit bent. Ik herinner me dat Briek Schotte tachtig jaar was toen hij een nieuwe nier kreeg. Al is dat natuurlijk niet voor iedereen weggelegd.”

“Het was rond 13.30 uur. Ik kwam net uit de douche toen de telefoon ging. ‘Mevrouw De Hert, we hebben een nier voor u.’ Ik wist niet wat te zeggen. Meer dan anderhalf jaar stond mijn koffer klaar om zo snel mogelijk naar het ziekenhuis te vertrekken. Diezelfde dag nog, iets voor middernacht, ontwaakte ik na de operatie. Alles was prima verlopen.”

“Dit voelt als een nieuw leven. Ik ben zo gelukkig! Eén jaar en negen maanden ging ik drie keer per week naar de dialyse. Dat hoeft nu niet meer. Het voelt alsof ik mijn vrijheid terug heb. Van het ene op het andere moment. Het is wonderlijk.”

“De operatie vond plaats op 12 december 2022. Tien dagen later was ik terug thuis. Ik heb thuis kerstmis gevierd en met oudejaar zijn mijn man en ik naar een hotelletje in Heuvelland getrokken. Wat een luxe om dat te kunnen!”

“De samenwerking tussen het OLV Ziekenhuis en het UZ Brussel is perfect. De artsen houden elkaar op de hoogte en ik voelde me veilig en goed omringd. Mijn lichaam reageert goed op de nieuwe nier. Ik weet niet wie mijn donor is. Dat blijft anoniem. Maar ik kreeg wel de kans om een brief te schrijven aan de familie van de donor. Ik heb dat met veel liefde en dankbaarheid gedaan. De donor heeft mij een nieuw leven geschonken.”

